

67-200 Głogów ul. Sikorskiego 21 tel./fax (076) 727 25 50, 727 25 51

Dyrektor tel. (076) 727 25 52

e-mail: pcpr_glogow@op.pl

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

GŁOGÓW PAŹDZIERNIK 2004 R.

SPIS TREŚCI

OD AUTORÓW	3
WSTĘP	4
SPIS SKRÓTÓW	5
DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA TERENIE POWIATU GŁOGOWSKIEGO	6
LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GŁOGOWSKIM	6
STRUKTURA ZAMIESZKANIA	7
STRUKTURA WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	8
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	9
WYKSZTAŁCENIE	9
STATUS PRAWNY I ORZECZNICTWO	11
ETAPY OPRACOWYWANIA PROGRAMU	14
ANALIZA SWOT	20
MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	23
WYKAZ PROGRAMÓW	25
SPIS WYKRESÓW	27
SPIS TABEL	27
SPIS RYSUNKÓW	27
ŹRÓDŁA	27

OD AUTORÓW

W imieniu własnym oraz Pracowników PCPR pragnę serdecznie podziękować przedstawicielom instytucji i organizacji pozarządowych za aktywny udział w tworzeniu Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz życzyć wytrwałości i determinacji w jego realizacji.

1. *Adamek Andrzej - Przewodniczący Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów w Głogowie.*
2. *Boczula Maria - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jerzmanowej*
3. *Borowiec Barbara - Kierownik Polskiego Czerwonego Krzyża w Głogowie.*
4. *Bychawska Krystyna - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie.*
5. *Dobrowolska Jadwiga - Przewodnicząca Polskiego Związku Niewidomych w Głogowie.*
6. *Dudkowiak Sylwia - Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie.*
7. *Greber Marta - Dyrektor Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Głogowie.*
8. *Grzęda Justyna - Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie.*
9. *Fijałkowska Marzena - Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie.*
10. *Kaczmarek Jolanta - Kierownik Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnej w Głogowie.*
11. *Lenart Lilianna - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żukowicach.*
12. *Ks. Malski Janusz - Prezes Stowarzyszenia Cisi Pracownicy Krzyża.*
13. *Murzyńska Urszula - Prezes Stowarzyszenia Na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „Dom w Głogowie”.*
14. *Nowakowska Małgorzata - Dyrektor Zespołu Szkół Nr 3 w Głogowie.*
15. *Paliga Jadwiga - Prezes Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Głogowie.*
16. *Pankowska - Kotapska Elwira - Kierownik Szkoły Podstawowej - Filii Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Głogowie.*
17. *Paszowska Elżbieta - Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Głogowie.*
18. *Piasecka - Matecka Krystyna - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie.*
19. *Piechocki Janusz - Członek Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.*
20. *Sąsiada Agnieszka - Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.*
21. *Ślabniak Jolanta - Starostwo Powiatowe w Głogowie.*
22. *Sołtysiak Ewa - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie.*
23. *Stępień Józef - Wiceprzewodniczący Polskiego Związku Niewidomych w Głogowie.*
24. *Turek Wiesława - Zespół Opieki Zdrowotnej w Głogowie.*
25. *Woźniak Adam - Prezes Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Głogowie.*
26. *Żak Irena - Dyrektor Przedszkola Publicznego Nr 9 z Oddziałami Specjalnymi w Głogowie.*

WSTĘP

*Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem o szczególnym charakterze. Celem głównym programu jest **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych**. Realizowany jest on poprzez cele strategiczne, oparte na diagnozowaniu środowiska osób niepełnosprawnych, tworzeniu infrastruktury socjalnej, wspieraniu osób niepełnosprawnych poprzez różnorodne formy pomocy oraz podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz instytucji i placówek działających na ich rzecz. Niezależnie od głównego celu załączone programy zawierają aspekty profilaktyki i oświaty zdrowotnej, pomocy terapeutycznej, wczesnej interwencji, przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym, edukacji, integracji społecznej, znoszenia barier architektonicznych, poradnictwa, potrzeb wyższego rzędu.*

*Opracowanie programu rozpoczęto od diagnozy problemów środowiska osób niepełnosprawnych. Niezbędny przy jej dokonaniu stał się narodowy spis powszechny ludności przeprowadzony w 2002 roku, który pozwolił ustalić liczbę osób niepełnosprawnych w Polsce i stanowi jedynie najbardziej zbliżone do rzeczywistości źródło informacji na temat skali zjawiska. Ze spisu wynika, że w naszym powiecie zamieszkuje 10.671 osób niepełnosprawnych, co stanowi 12,1% wszystkich mieszkańców Powiatu Głogowskiego. **Oznacza to, że co 8 mieszkańiec naszego powiatu jest osobą niepełnosprawną lub za taką się uważa.** Liczba osób niepełnosprawnych wzrasta, co potwierdza poprzedni spis powszechny z 1998 roku. W związku z tym integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych tej, tak licznej części społeczeństwa jest niezwykle ważnym problemem, którego rozwiązanie warunkuje dalszy rozwój gospodarczy i społeczny naszego powiatu.*

Prace nad programem rozpoczęto w czerwcu 2003 roku. W celu uzyskania pełnej diagnozy potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostępnych zasobów na ich rzecz. Do udziału w pracach zaproszono wszystkie organizacje pozarządowe, instytucje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Głogowskiego. Przy opracowywaniu programu wzięło udział 31 podmiotów.

*Współpraca w zakresie tworzenia programu układała się bardzo pozytywnie. Na podkreślenie zasługuje fakt bardzo **dużego zaangażowania się w tworzenie programu organizacji pozarządowych**, które aktywnie włączyły się do prac tworząc zespoły robocze. To właśnie przedstawiciele podmiotów niepublicznych przyjęli funkcję koordynatorów Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie tak ważnego społecznie problemu przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Zgodnie z ustawą funkcję koordynatora w zakresie rehabilitacji społecznej przyjęło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, natomiast rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy. **Ważny był również czynny udział instytucji pomocowych, zarówno powiatowych jak i gminnych**, które podjęły się tworzenia programu w zakresie rehabilitacji społecznej.*

Pojawienie się tak wielu słabych i mocnych stron w analizie SWOT, świadczy o dużej wiedzy na temat zjawiska niepełnosprawności w powiecie głogowskim i systemie działania podmiotów na rzecz osób niepełnosprawnych.

*Za tak duże zaangażowanie, pragnę złożyć wyrazy uznania wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do opracowania **Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych**, a także życzyć wiele siły i determinacji w jego realizacji.*

Koordynator Programu
Krystyna Piasecka - Matecka

SPIS SKRÓTÓW

DPS	-	Dom Pomocy Społecznej
ds.	-	do spraw
DZINR	-	Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu
MPIPS	-	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
OPS	-	Ośrodek Pomocy Społecznej
PCPR	-	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie
PFRON	-	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PSOUU	-	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
PUP	-	Powiatowy Urząd Pracy
PZOSN	-	Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności
ODONIS	-	Zespół Organizacyjny Obchodów Dni Osób Niepełnosprawnych i Seniorów
OSW	-	Ośrodek Szkolno - Wychowawczy
SP	-	Szkoła Podstawowa
SWOT	-	skrót od pierwszych liter angielskich słów: strengths, weaknesses, opportunities, threats, oznaczających słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu.
WTZ	-	Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ	-	Zakład Aktywności Zawodowej
ZOZ	-	Zespół Opieki Zdrowotnej
ZPCH	-	Zakład Pracy Chronionej
ZUS	-	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA TERENIE POWIATU GŁOGOWSKIEGO

Niepełnosprawność jest stanem zdrowia ograniczającym szeroko rozumiane możliwości osób nią dotkniętych. Ograniczenia te wpływają na funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Środowisko osób niepełnosprawnych ma również bardzo specyficzne potrzeby. Zadaniem Powiatu są działania umożliwiające osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze społeczeństwem. Wśród tej grupy mieszkańców powiatu znajdują się osoby z dysfunkcją narządu ruchu, poruszające się na wózkach inwalidzkich, wymagające specyficznych rozwiązań architektonicznych typu: podjazdy do budynków, zaopatrzenie pomieszczeń sanitarnych w dodatkowe urządzenia techniczne umożliwiające ich użytkowanie. Wielu niepełnosprawnych mieszkańców ograniczonych jest nie tylko przez bariery architektoniczne. Na drodze do pełnej rehabilitacji oraz integracji stają czynniki materialne.

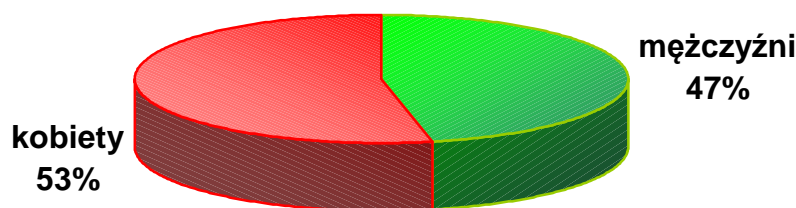
Liczna grupa osób niepełnosprawnych otrzymuje świadczenia nie wystarczające na zaspokojenie elementarnych potrzeb. Głogowski trudny rynek pracy nie jest w stanie zapewnić zatrudnienia absolwentom Ośrodka Szkolno - Wychowawczego. Niepełnosprawność bardzo często uniemożliwia opuszczanie miejsca zamieszkania. Liczna grupa osób wymaga stałej opieki. Kontakty z osobami sprawującymi opiekę nie są w stanie zrekompenzować utraconych kontaktów społecznych.

Liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim

W spisie ludności w 2002r. liczba osób niepełnosprawnych w skali powiatu wynosiła 10.671 osób, co stanowiło 12,1% ogółu mieszkańców Powiatu Głogowskiego.

Strukturę według płci niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego ilustruje poniższy wykres.

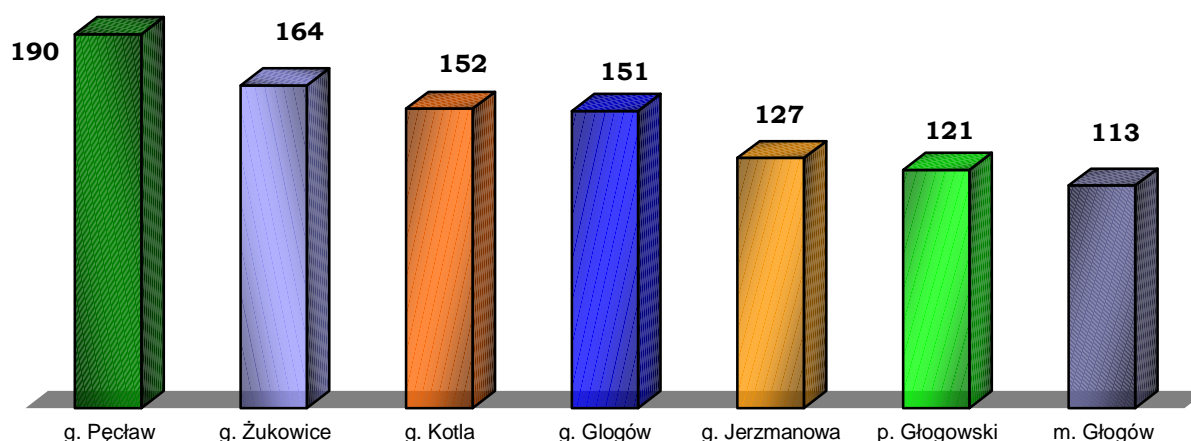
Wykres Nr 1 - Struktura płci osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim.

Źródło Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych - Gmina Miejska Głogów (tablica I Gmina na tle powiatu i województwa) wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003.

Niepełnosprawność w Powiecie Głogowskim częściej występuje u kobiet (5.706 osób) niż u mężczyzn - 4.965. Na każde 1000 mieszkańców Powiatu Głogowskiego przypada 121 osób niepełnosprawnych.

Wykres Nr 2 - Częstotliwość występowania niepełnosprawności na 1000 mieszkańców.

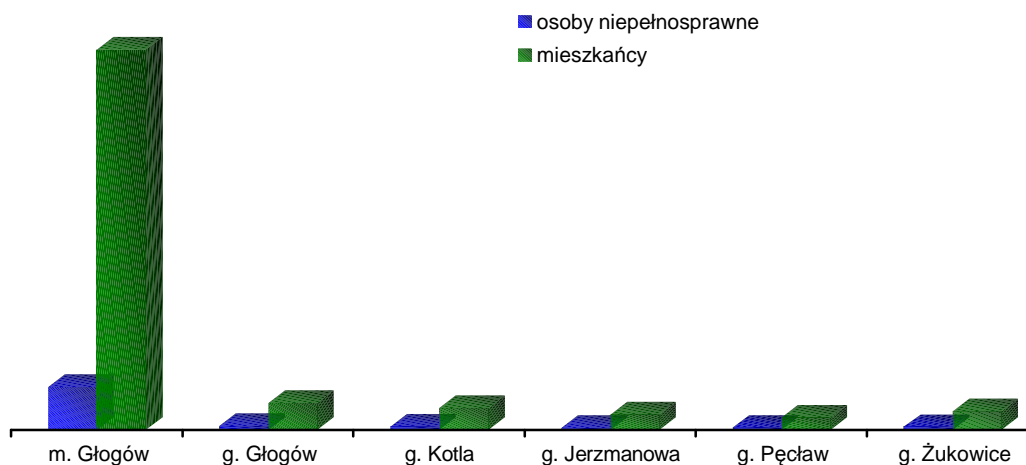
Źródło: Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych - Gmina Miejska Głogów (tablica II Ważniejsze dane o gminach) wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Częstotliwość występowania niepełnosprawności na 1.000 mieszkańców jest największa w Gminie Pęcław. Jest ona dużo wyższa od wskaźnika dla Powiatu Głogowskiego. Poniżej przeciętnej dla Powiatu znajduje się tylko Miasto Głogów. W poszczególnych gminach powiatu wskaźnik ten przedstawia się odmiennie.

Struktura zamieszkania

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych zamieszkuje Miasto Głogów - 75% ogółu osób niepełnosprawnych. W pozostałych gminach Powiatu Głogowskiego zamieszkuje 26 % osób niepełnosprawnych.

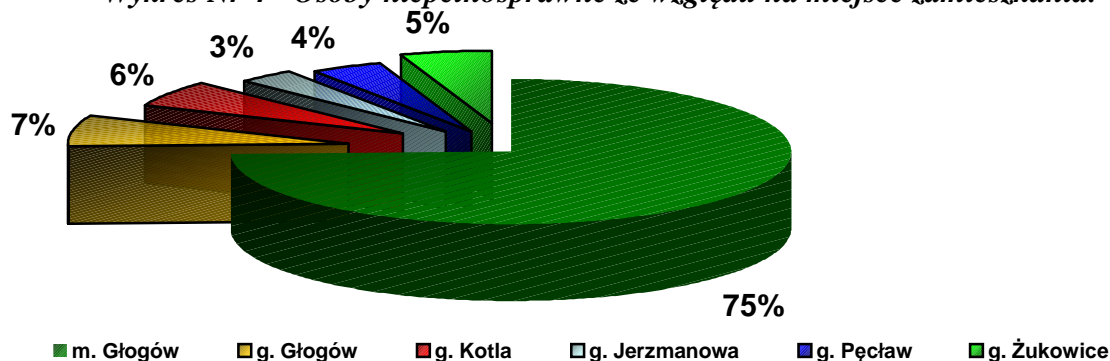
Wykres Nr 3 - Osoby niepełnosprawne na tle mieszkańców danej gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Rozmieszczenie osób niepełnosprawnych w poszczególnych gminach Powiatu Głogowskiego ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 4 - Osoby niepełnosprawne ze względu na miejsce zamieszkania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Jak wynika z powyższego wykresu na obszarach wiejskich Powiatu Głogowskiego mieszka 2.726 osób niepełnosprawnych. W Gminie Głogów zamieszkuje 7% osób niepełnosprawnych, w Gminie Kotła 6%, w Gminie Żukowice 5%, w Gminie Pęcław 4%, w Gminie Jerzmanowa 3%.

Tabela Nr 1 - Podstawowe informacje dotyczące osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim.

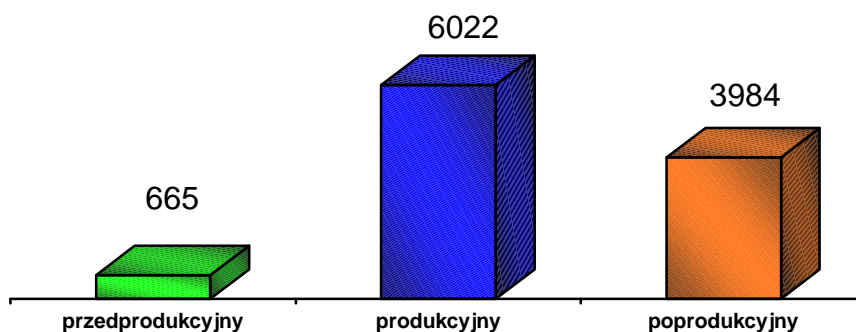
Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych	Odsetek osób niepełnosprawnych (w %)
Powiat Głogowski	88 098	10 671	12,1 %
Gmina Głogów	5 001	754	15,1 %
Gmina Jerzmanowa	2 821	359	12,7 %
Gmina Kotła	4 057	615	15,2 %
Gmina Pęcław	2 259	430	19,0 %
Gmina Żukowice	3 470	568	16,4%
Miasto Głogów	70 490	7 945	11,3 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Struktura według ekonomicznych grup wieku

Osoby niepełnosprawne w Powiecie Głogowskim w zdecydowanej większości to osoby w wieku produkcyjnym (6.002 osób). Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym zostały zakwalifikowane do dwóch grup: mobilne oraz niemobilne. Osoby, które nie mają możliwości aktywnego uczestnictwa na rynku stanowią 72% osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym.

Wykres Nr 5 - Osoby niepełnosprawne struktura według ekonomicznych grup wieku.

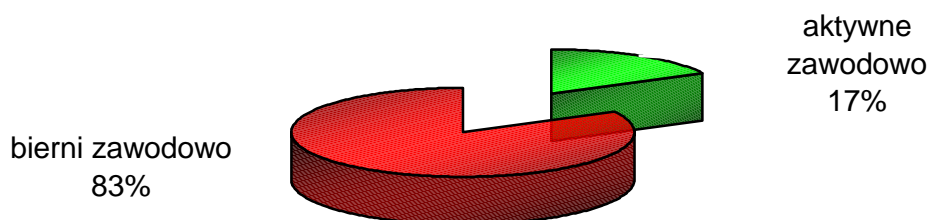

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Aktywność zawodowa

Osoby niepełnosprawne aktywne zawodowo stanowią 17% (1.823 osoby) ogółu grupy. W grupie tej pracuje 1.283 osoby, natomiast 534 osoby uznano za bezrobotne. Szczególnie liczna jest grupa niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego biernych zawodowo 83% (8.812 osób), w przypadku 36 osób nie ustalono ich statusu na rynku pracy.

Wykres Nr 6 - Osoby niepełnosprawne według aktywności zawodowej.

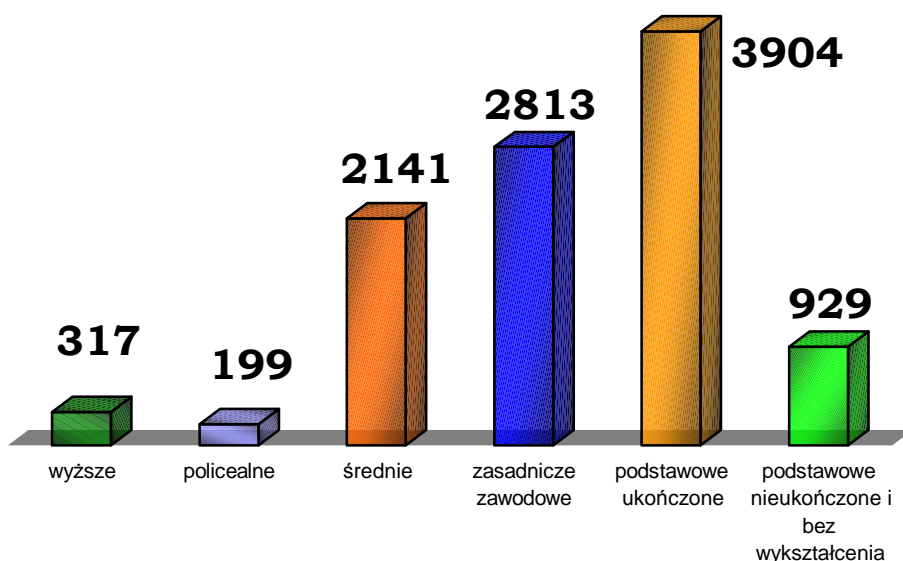

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Wykształcenie

Poziom wykształcenia niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego nie jest wysoki. Największą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, a następnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Według danych 929 osób nie ukończyło szkoły podstawowej lub nie posiada wykształcenia szkolnego, w skali powiatu grupa ta stanowi 9% ogółu osób niepełnosprawnych. Wśród osób niepełnosprawnych nieliczną grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym 317 osób (3% ogółu). Dokładną strukturę wykształcenia niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 7 - Struktura wykształcenia osób niepełnosprawnych.

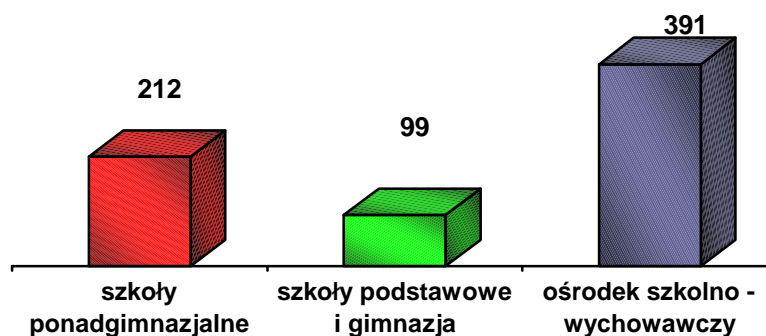

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotla, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Pozytywną stroną wykształcenia osób niepełnosprawnych jest fakt, że w zdecydowanej większości 72% ukończyły szkołę średnią uzyskując konkretny zawód, natomiast 28% osób niepełnosprawnych jest absolwentami szkół ogólnokształcących.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przeprowadziła badania ankietowe dotyczące kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w szkołach. Druki ankiet przekazano 39 szkołom każdego szczebla. Uzyskano 30 wypełnionych ankiet, których dane statystyczne posłużyły do ustalenia liczby dzieci niepełnosprawnych uczących się, typy szkół do których uczęszczają oraz przyczyny niepełnosprawności.

Wykres Nr 8 - Liczba uczniów niepełnosprawnych w poszczególnych typach szkół Powiatu Głogowskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet wypełnionych przez szkoły.

Z nauczania w szkołach masowych korzysta 311 uczniów niepełnosprawnych. Edukacją w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym objęte jest 391 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Poniższa tabela ilustruje liczbę dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczących się w szkołach z podaniem przyczyny niepełnosprawności.

Tabela Nr 2 - Liczba niepełnosprawnych uczniów szkół z identyfikacją przyczyny niepełnosprawności.

Przyczyna niepełnosprawności	Szkoły ponadgimnazjalne	Szkoły podstawowe gimnazja	Suma
narząd ruchu	11	21	32
słuch	7	31	38
mowa	4	7	11
wzrok	174	7	181
upośledzenie umysłowe*	91	300	391
inne	16	33	49
Suma	303	399	702

* dane udostępnione przez Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Głogowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet wypełnionych przez szkoły.

Łącznie w szkołach zlokalizowanych na terenie Powiatu Głogowskiego uczy się 702 dzieci niepełnosprawnych, z tego w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym 56% dzieci i młodzież niepełnosprawnej. Zdecydowaną większość uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół masowych, stanowią osoby z dysfunkcją narządu wzroku 181 dzieci - 1/3 uczniów niepełnosprawnych.

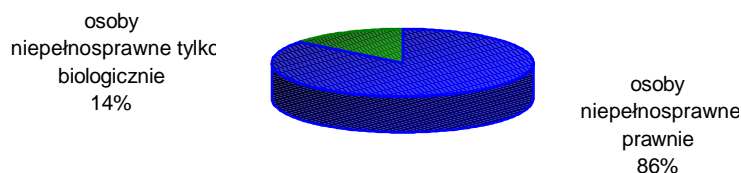
Status prawny i orzecznictwo

Na potrzeby spisu powszechnego zbiorowość osób niepełnosprawnych podzielona została na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawne** tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne **tylko biologiczne** tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

W grupie niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego znajdowały się osoby niepełnosprawne tylko biologicznie. Poniższy wykres ilustruje podział osób niepełnosprawnych ze względu na grupy.

Wykres Nr 9 - Struktura osób niepełnosprawnych ze względu na status prawny.

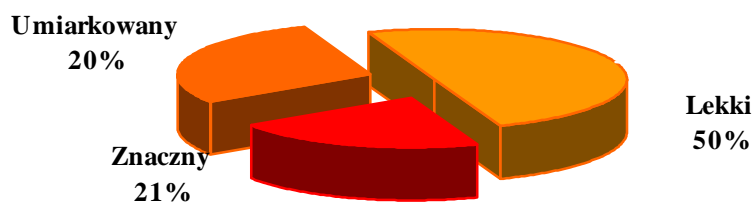

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Tablicy 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej. „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych posiada dokumenty uprawniające i potwierdzające taki stan zdrowia. Brak orzeczeń wynika bardzo często ze złego stanu zdrowia, który ogranicza możliwości komunikowania się, a w związku z tym załatwianie formalności w urzędach, dlatego 1.535 osób nie dopełniło formalności związanych z uzyskaniem odpowiednich dokumentów.

Grupę osób niepełnosprawnych *prawnie*, można podzielić na osoby posiadające orzeczenia wydane przez lekarza orzecznika ZUS oraz przez Zespoły Orzekania o Niepełnosprawności. Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 r. - 6.461 osób pobiera świadczenia, związane z niezdolnością do pracy, wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Największą grupę wśród klientów ZUS stanowią osoby z orzeczoną częściową niezdolnością do pracy 50%. Z pośród omawianej zbiorowości najmniej świadczeniobiorców ma orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji – 1.360 osób – 21%.

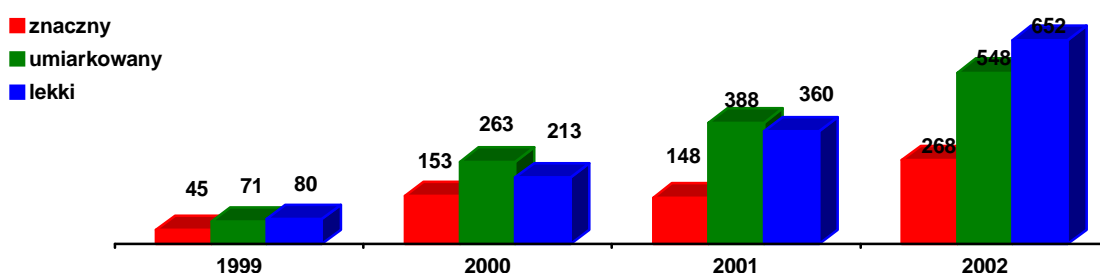
Wykres Nr 10 - Struktura wypłacanych świadczeń przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych według stopnia niepełnosprawności (stan na 31.12.2002).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Głogowie.

Poniższy wykres ilustruje dane o orzeczeniach wydanych przez PZON w latach 1999-2002 w odniesieniu do każdego stopnia, z którego wynika, że znacznie wzrosła liczba osób z lekką i umiarkowaną niepełnosprawnością.

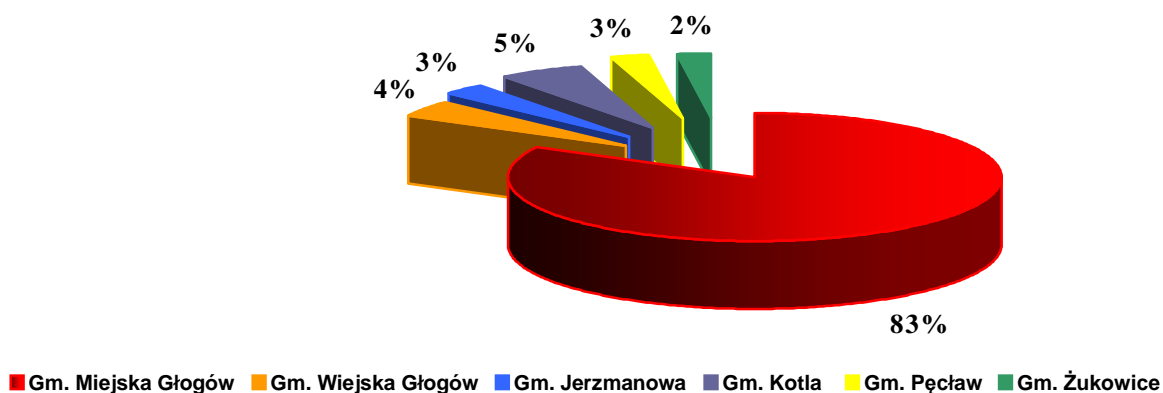
Wykres Nr 11 - Struktura orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w latach 1999 – 2002.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zbiorczych z działalności PZOoN z lat 1999 - 2002.

Największa grupa osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zamieszkuje teren Gminy Miejskiej Głogów - 902 osób. Na terenie pozostałych gmin naszego powiatu zamieszkuje zaledwie 17% osób z orzeczeniem PZON. W 2002 orzeczenia o niepełnosprawności uzyskało 579 dzieci w wieku od 0 do 16 lat, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 12 - Struktura zamieszkania osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Głogowskiego.

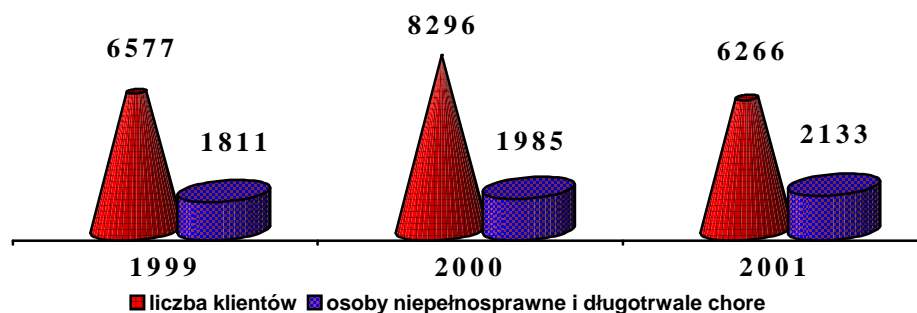

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności.

W Powiecie Głogowskim zamieszkuje również grupa osób, która nie jest odnotowana w żadnej statystyce. Zbiorowość tą tworzą dzieci uprawnione do zasiłku pielęgnacyjnego na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności oraz emeryci i osoby, uprawnione do renty rodzinnej posiadające orzeczenia stwierdzające niepełnosprawność.

Stale wzrasta liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych starających się o świadczenia z pomocy społecznej, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 13 - Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore na tle liczby klientów OPS.

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Głogowskiego - opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-03 udostępnionych przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego.

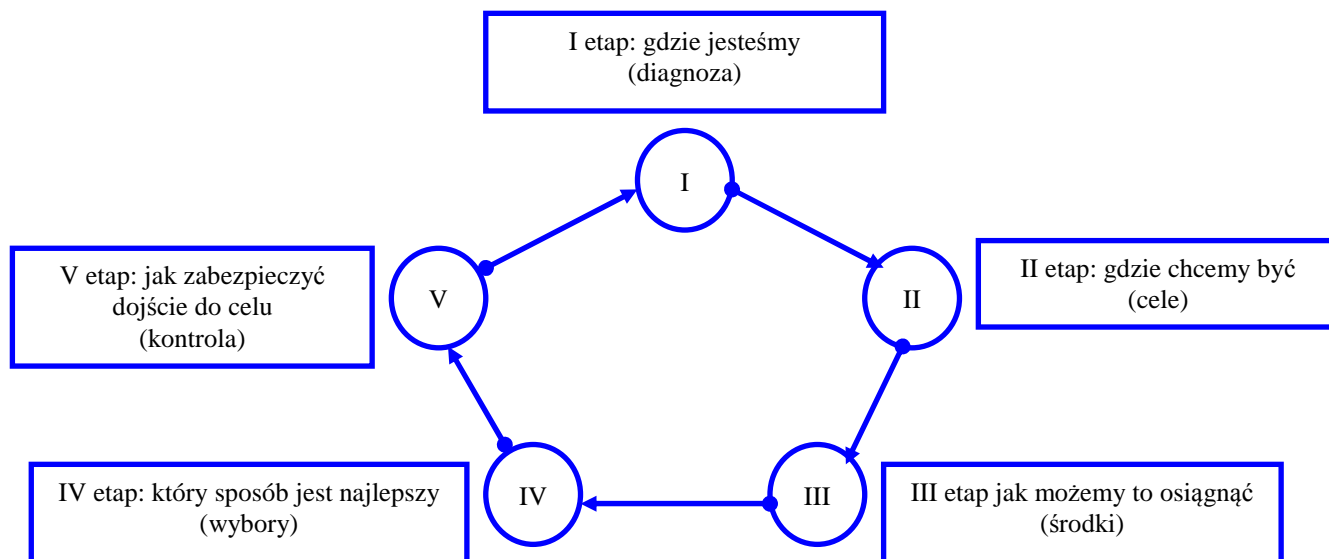
ETAPY OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Niepełnosprawność jest cechą wyjątkowo demokratyczną - dotyka wszystkie grupy społeczne i wywiera wpływ na wszystkie aspekty ludzkiej egzystencji. Sprawy osób niepełnosprawnych w różnym stopniu i zakresie wchodzi w obszar zainteresowań mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych struktur, działających w obszarze zdrowia, edukacji, zatrudnienia, pomocy społecznej, kultury, sportu i turystyki, transportu itd.

W tym celu do opracowywania programu zaproszono wszystkie podmioty, które prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powadzenie programu wymaga zapewnienia niezbędnego poziomu zgody społecznej na jego realizację. Dotyczy to wszystkich uczestników programu, a więc realizatorów, odbiorców (osób niepełnosprawnych), a także społeczności lokalnej. W celu wypracowania konsensusu społecznego czynnymi twórcami programu zostały organizacje pozarządowe, reprezentujące osoby niepełnosprawne, instytucje działające na ich rzecz, jak również podmioty świadczące usługi osobom niepełnosprawnym.

Przy opracowywaniu programu kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju tj. zasady zapewniającej osiągnięcie zbliżonych postępów w realizacji poszczególnych celów dla zapewniania spójności podejmowanych działań. W ramach przygotowania programu, który spełniałby oczekiwania społeczne, a jednocześnie byłby możliwy do zrealizowania w oparciu o istniejący potencjał, potrzebne były rzetelne dane liczbowe i diagnoza obecnej sytuacji. Obecnie jedyne dostępne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych oparte są na analizie Spisu Powszechnego z 2002 roku. Schemat opracowywania programu prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 1 - Schemat opracowywania programu.

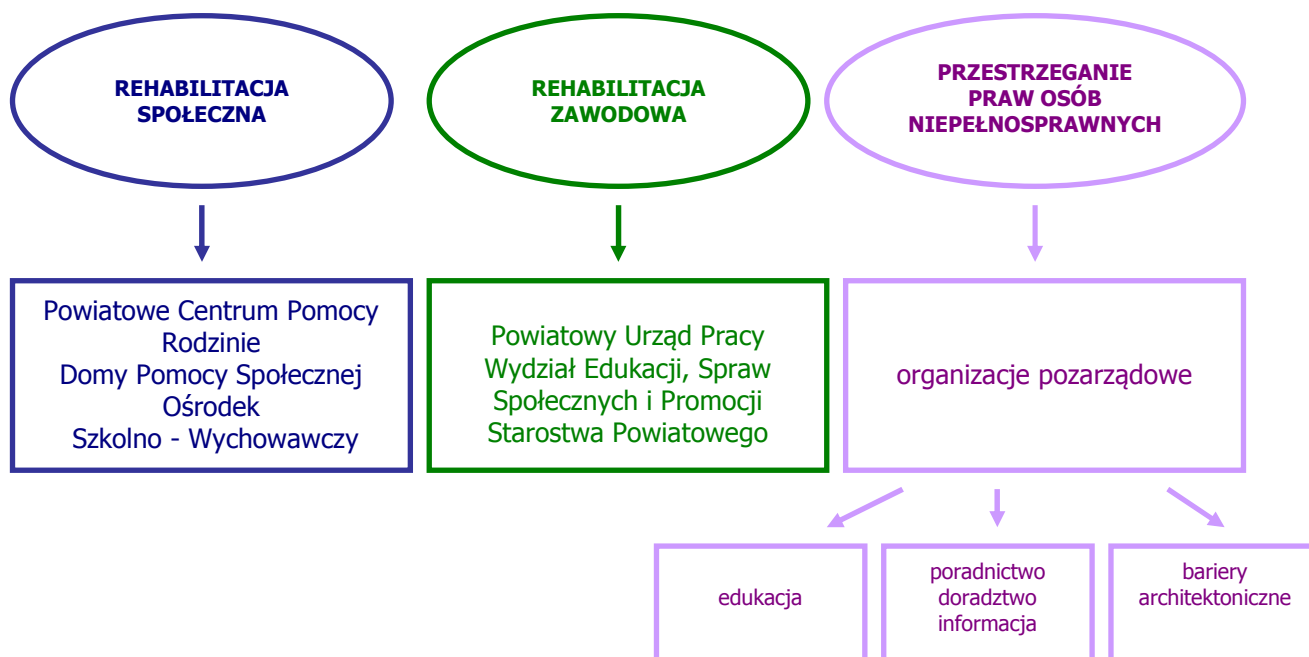
Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych art. 35a do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

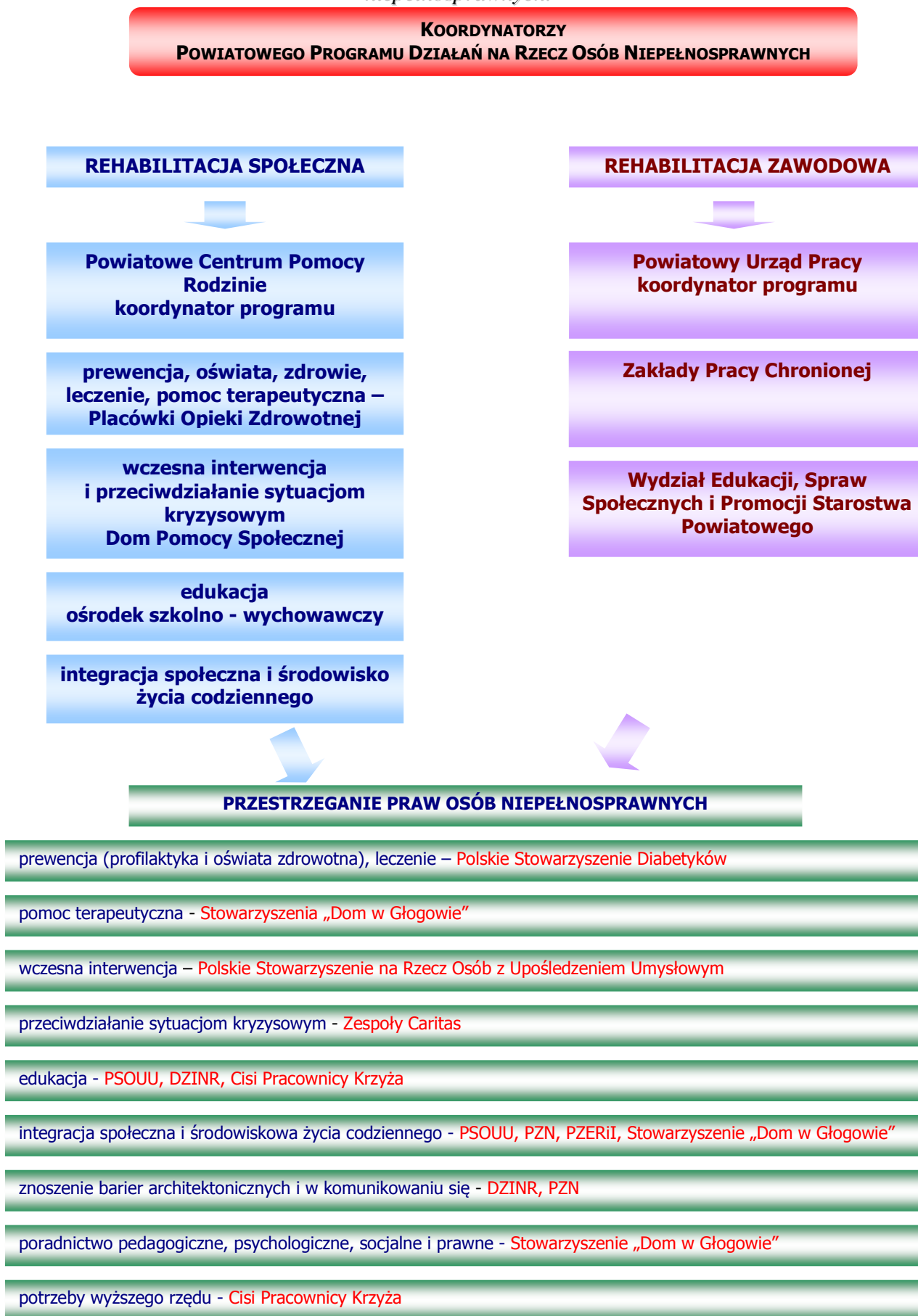
Za opracowanie programu w zakresie rehabilitacji społecznej odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, natomiast za rehabilitację zawodową i zatrudnienie Powiatowy Urząd Pracy. Wspólnie zaś oba podmioty odpowiedzialne są za opracowanie programu w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Ze względu na bardzo dobrą współpracę z organizacjami pozarządowymi to właśnie im przekazano do realizacji ten ważny zakres programu powierzając jednocześnie rolę koordynatora.

Dla potrzeb niniejszego opracowania powołano zespoły robocze, co ilustruje rysunek nr 2. Obszary działania koordynatorów przedstawia rysunek nr 3. Kolejne rysunki nr 4,5,6 przedstawiają poszczególne płaszczyzny działań i podmioty współpracujące.

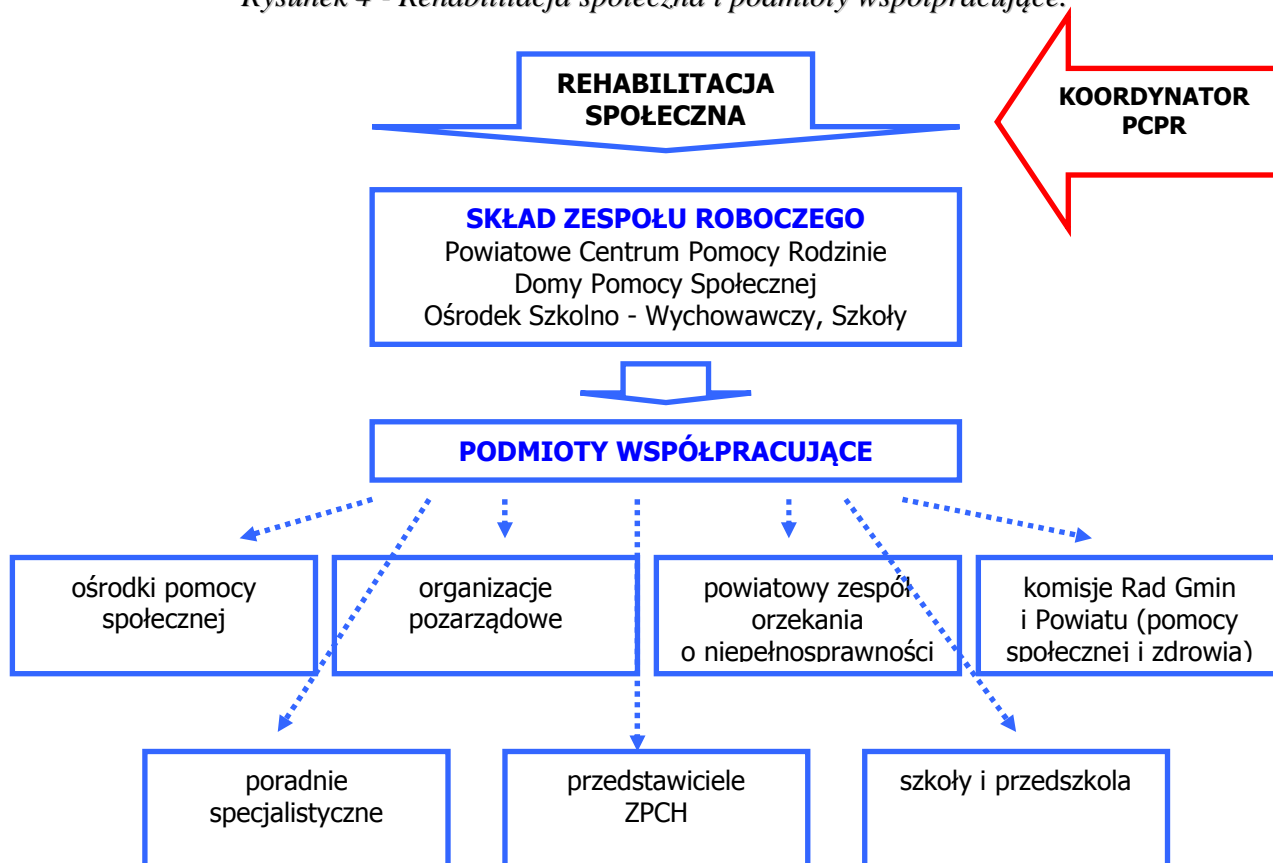
Rysunek 2 - Podział zespołów roboczych.

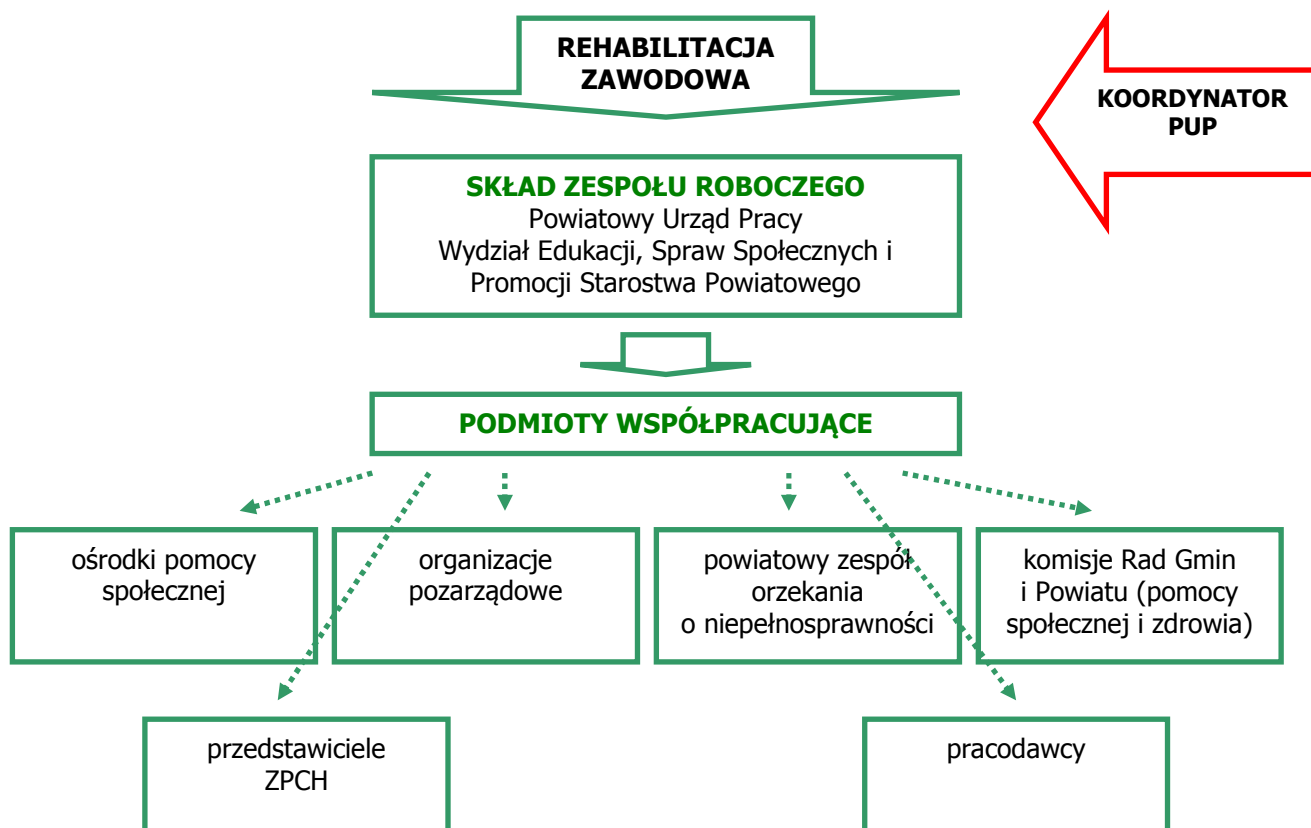
Rysunek 3 - Koordynatorzy powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

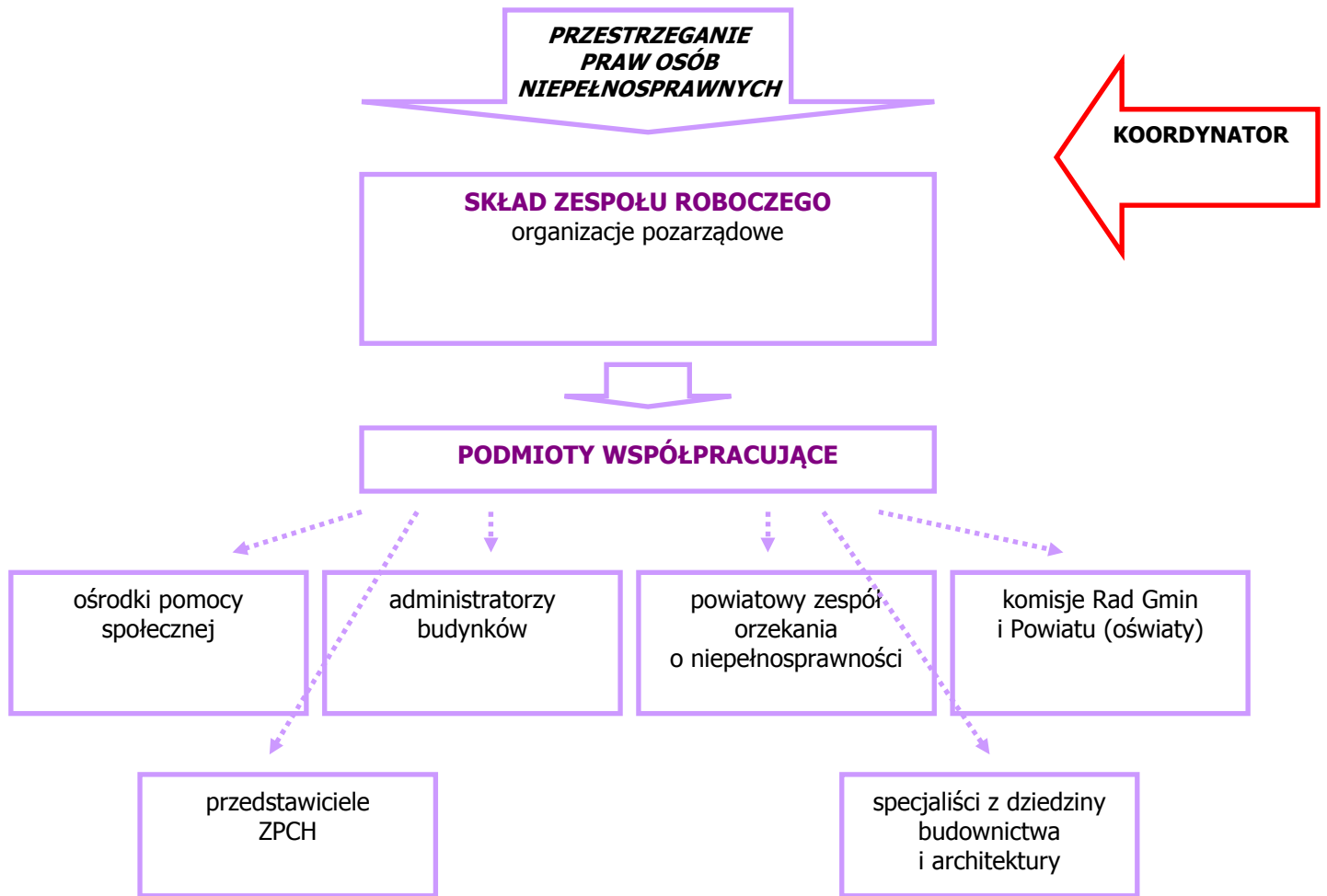
Rysunek 4 - Rehabilitacja społeczna i podmioty współpracujące.

Rysunek 5 - Rehabilitacja zawodowa.

Rysunek 6 - Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Usystematyzowanie pracy w taki sposób, pozwoliło na wyznaczenie następujących głównych obszarów działań:

- PREWENCJA (PROFILAKTYKA I OŚWIATA ZDROWOTNA),
  - LECZENIE I POMOC TERAPEUTYCZNA,
- WCZESNA INTERWENCJA I PRZECIWDZIAŁANIE SYTUACJOM KRYZYSOWYM,
  - EDUKACJA,
  - PORADNICTWO I SZKOLENIE ZAWODOWE,
  - ZATRUDNIENIE,
- INTEGRACJA SPOŁECZNA I ŚRODOWISKO ŻYCIA CODZIENNEGO,
  - POTRZEBY WYŻSZEGO RZĘDU.

PRACA NAD PROGRAMEM OBEJMOWAŁA:

SFORMUŁOWANIE CELU GŁÓWNEGO

OKREŚLENIE ZESTAWU CELÓW STRATEGICZNYCH

OKREŚLENIE CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

ANALIZĘ MOŻLIWOŚCI REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW

OPERACJONALIZACJĘ (PLANOWANIE POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ)

ANALIZA SWOT

W celu przeprowadzenia diagnozy podmioty uczestniczące w opracowywaniu programu przeprowadziły analizę SWOT: wskazały słabe i mocne strony, jak również szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu. **Założeniem analizy SWOT jest ustalenie wewnętrznego potencjału powiatu w oparciu o słabe i mocne strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych, niezależnych od powiatu, a mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowane działania.** Ostatecznie wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i ewentualnych zagrożeń. Przeprowadzona analiza pozwoliła na opracowanie właściwej strategii i przygotowanie konkretnych programów, a w efekcie wynikających z nich planów działań.

MOCNE STRONY

1.	Aktywne i liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
2.	Aktywność instytucji w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
3.	Dobra współpraca urzędu pracy z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
4.	Doświadczenie organizacji pozarządowych i instytucji w organizacji czasu wolnego, imprez kulturalnych, integracyjnych, sportowych dla osób niepełnosprawnych.
5.	Magazyn darów prowadzony przez Zarząd Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Głogowie.
6.	Realizacja Miejskiej Strategii Oświatowej, w której priorytetem jest nauczanie integracyjne.
7.	Usytuowanie instytucji i placówek pomocowych korzystnych dla osób niepełnosprawnych.
8.	Wolontariusze.
9.	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, funkcjonująca przy Polskim Czerwonym Krzyżu Zarządzie Rejonowym w Głogowie.
10.	Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i urzędów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
11.	Wyszkoleni ratownicy przedmedyczni współpracujący z Zarządkiem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Głogowie.
12.	Zasoby Domu Pomocy Społecznej w Głogowie niezbędne do utworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

SŁABE STRONY

1.	Ograniczona aktywność środowiska osób niepełnosprawnych w rozwiązywaniu problemów.
2.	Brak systemowych rozwiązań usuwania barier urbanistycznych, architektonicznych, społecznych.
3.	Brak kompleksowej diagnozy potrzeb w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, która umożliwiłaby ustalenie priorytetów dla całego środowiska (bez względu na obszar działania i rodzaj niepełnosprawności).
4.	Przepisy prawne ograniczające powstanie nowych wtz.
5.	Brak systemowych rozwiązań dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych wtz - zaz - zpch.
6.	Brak środków na statutową działalność organizacji pozarządowych i obsługę administracyjną.
7.	Brak wystarczającej ilości mieszkań chronionych dla kobiet.
8.	Dyskryminacja osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
9.	Marginalizacja problemów osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
10.	Niewystarczające środki finansowe w obszarze pomocy społecznej.
11.	Niska aktywność bezrobotnych osób niepełnosprawnych na rynku pracy - brak aktywizujących form dla osób niepełnosprawnych.
12.	Występujące bariery architektoniczne, urbanistyczne.
13.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych bezrobotnych.
14.	Zbyt mała ilość sprzętu rehabilitacyjnego w wypożyczalni prowadzonej przez Polski Czerwony Krzyż.
15.	Brak wolontariuszy chcących wspierać osoby niepełnosprawne.
16.	Brak ośrodka wczesnej interwencji gwarantującego kompleksową diagnozę dziecka niepełnosprawnego i zagrożonego niepełnosprawnością oraz ukierunkowanie leczenia i rehabilitacji oraz pomoc rodzinom.
17.	Brak pełnego wykorzystania istniejącej bazy do terapii dla osób z różnymi dysfunkcjami.
18.	Brak konsolidacji organizacji pozarządowych.

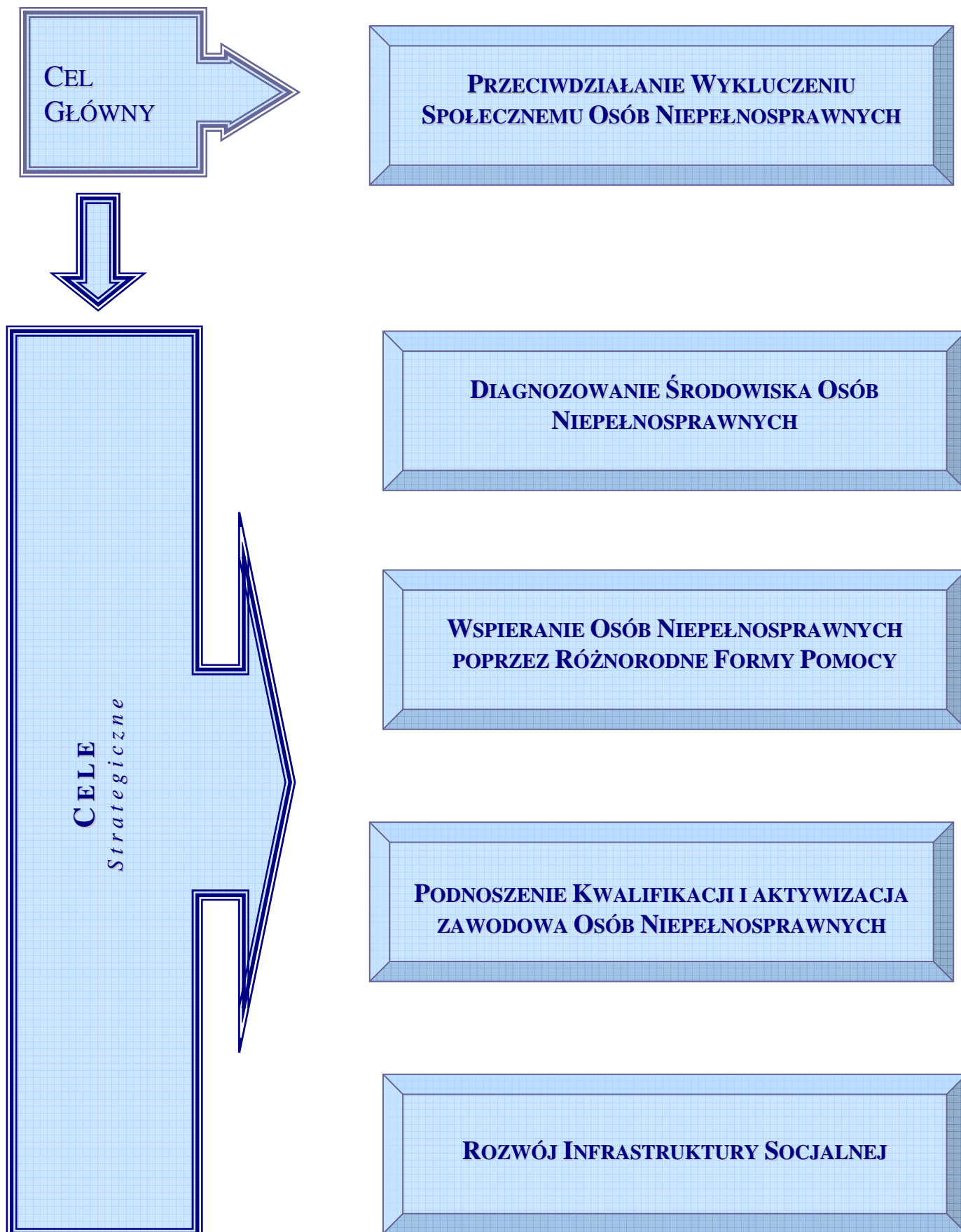
SZANSE*tkwiące w otoczeniu (obecne, potencjalne)*

1.	Istniejąca baza lokalowa na działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
2.	Możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej.
3.	Rozwinięta infrastruktura socjalna.
4.	Rozwój form środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych.
5.	Rozwój grup samopomocowych.

ZAGROŻENIA*tkwiące w otoczeniu (obecne, potencjalne)*

1.	Słabe zrozumienie specyfiki potrzeb osób niepełnosprawnych w aspekcie edukacji, rehabilitacji społecznej i zawodowej.
2.	Częste zmiany sytuacji prawnej osób niepełnosprawnych.
3.	Niewielka dostępność do specjalistycznej pomocy medycznej: psychiatra, okulista, rehabilitant.
4.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych.
5.	Starzenie się społeczeństwa.
6.	Pauperyzacja społeczeństwa, w tym osób niepełnosprawnych.
7.	Rozproszenie środków, działań.
8.	Roszczeniowe nastawienie niepełnosprawnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.
9.	Niekorzystne dla osób niepełnosprawnych zmiany na rynku pracy.
10.	Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych utrudniający podjęcie zatrudnienia.
11.	Brak przygotowania organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych do korzystania z funduszy unijnych.
12.	Dyskryminacja szkolnictwa specjalnego.

CEL GŁÓWNY - CELE STRATEGICZNE

**MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA POWIATOWEGO
PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Monitorowanie Powiatowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma na celu zapewnienie jej adekwatności do istniejącej sytuacji społeczno – gospodarczej. Pozwala na zapewnienie, iż program ten będzie opracowaniem żywym, realnie osadzonym w rzeczywistości. Raz do roku przewiduje się ocenę Programu pod względem realizacji poszczególnych projektów, jak również przystawania do obecnych warunków prawnych i społecznych. Otwarty charakter Programu gwarantuje uzupełnianie go o projekty, które będą konieczne do realizacji w związku z wejściem Polski do struktur Unii Europejskiej.

WYKAZ PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W PROGRAMIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Cisi Pracownicy Krzyża - Centrum Ochotników Cierpienia.
2. Członkowie Powiatowej Społecznej Rady Ds. Osób Niepełnosprawnych.
3. Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu Koło w Głogowie.
4. Dom Dziennego Pobytu i Rehabilitacji dla Dzieci Specjalnej Troski MOPS w Głogowie.
5. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intellektualnie w Głogowie.
6. Dom Pomocy Społecznej w Głogowie.
7. Gimnazjum Nr 3 w Głogowie.
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowicach.
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jerzmanowej.
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęcławiu.
11. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie.
12. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli.
13. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie.
14. Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Głogowie.
15. Parafialne Zespoły Caritas.
16. Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Głogowa.
17. Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Głogowie.
18. Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Głogowie.
19. Polski Związek Niewidomych w Głogowie.
20. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Głogowie.
21. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie.
22. Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.
23. Przedszkole Publiczne z Nr 20 z Oddziałem Integracyjnym w Głogowie.
24. Przedszkole Publiczne Nr 9 z Oddziałem Specjalnym w Głogowie.
25. Starostwo Powiatowe w Głogowie - Wydział Edukacji, Spraw Społecznych i Promocji.
26. Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „Dom w Głogowie”.
27. Szkoła Podstawowa Filia OSW w Głogowie.
28. Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie.
29. Środowiskowy Dom Samopomocy w Głogowie.
30. Zespół Opieki Zdrowotnej w Głogowie.
31. Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie.

WYKAZ PROGRAMÓW

1. Diagnostowanie środowiska osób niepełnosprawnych.

- 1) Starostwo Powiatowe w Głogowie - *Badania z zakresu rozpoznawania potrzeb osób niepełnosprawnych.*

2. Wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez różnorodne formy pomocowe:

- 1) Cisi Pracownicy Krzyża - „*Budujemy cywilizację miłości*”.
- 2) Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu - *Centrum Rozwoju Integracji Społecznej.*
- 3) Dom Pomocy Społecznej - *Usamodzielnienie i przygotowanie mieszkańców, podopiecznych do życia w środowisku.*
- 4) Dom Pomocy Społecznej Filia Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie - *Wspólny Kolorowy Świat.*
- 5) Dom Pomocy Społecznej Filia Środowiskowy Dom Samopomocy - *Systemowa praca z rodzinami osób niepełnosprawnych.*
- 6) Gimnazjum Nr 3 - *Program działań integracyjnych Gimnazjum nr 3 w Głogowie.*
- 7) Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów - *Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów.*
- 8) Polski Związek Niewidomych - *Rehabilitacja, Porady, Informacja.*
- 9) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków - *Profilaktyka i oświata prozdrowotna osób chorych na cukrzycę i zagrożonych.*
- 10) Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez integrację, uspołecznienie i normalizację życia osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.*
- 11) Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - *Rozwój działań samopomocowych na bazie ośrodka wsparcia rodzin i osób z niepełnosprawnością intelektualną PSOUU.*
- 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie - *Przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych osób z zaburzeniami psychicznymi.*
- 13) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie - *Utworzenie klubu środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.*
- 14) Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „Dom w Głogowie” - *Poradnia na Kólkach, prowadzenie bezpłatnego punktu konsultacyjnego pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej.*
- 15) Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi - *Program działań na rzecz dzieci o specjalnych potrzebach w SP 12.*
- 16) Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi - *Program działań obejmujący dzieci z wadami postawy, o specjalnych potrzebach kompensacyjno - korekcyjnych.*
- 17) Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi - *Program działań obejmujący dzieci z zaburzeniami słuchu, aparatu słuchu.*
- 18) Zespół Organizacyjny ODONIS - *Lokalny system likwidacji barier Stop Bariera.*

3. Podnoszenie kwalifikacji i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

- 1) Dolnośląski Związek Inwalidów Narządu Ruchu w Głogowie - *Zespół Pomocy i Wspierania Aktywności Zawodowej.*
- 2) Ośrodek Szkolno - Wychowawczy - *Centrum Edukacyjne.*
- 3) Ośrodek Szkolno - Wychowawczy - *Szkoła Drugiej Szansy dla młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym.*
- 4) Starostwo Powiatowe w Głogowie - *PFRON bliżej osób niepełnosprawnych.*
- 5) Starostwo Powiatowe w Głogowie - *Szkolenia i warsztaty.*

4. Rozwój infrastruktury socjalnej.

- 1) Cisi Pracownicy Krzyża - *Utworzenie centrum sportowo, rehabilitacyjno, rekreacyjnego dla osób niepełnosprawnych przy Domu Uzdrawienia Chorych.*
- 2) Dom Pomocy Społecznej Filia Środowiskowy Dom Samopomocy - *Mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi.*

- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli - *Utworzenie Klubu Młodych Liderów wolontariatu „Młodzi Wolontariusze”.*
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli - *Utworzenie Punktu Poradnictwa dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin na terenie Gminy Kotla.*
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowicach - *Przeciwdziałanie marginalizacji osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnych i długotrwale chorych poprzez powstanie punktów konsultacyjnych na obszarach wiejskich.*
- 6) Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - *Usamodzielnienie Osób niepełnosprawnych intelektualnie w grupowych mieszkaniach chronionych PSOOU.*
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie - *Utworzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji.*
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie - *Utworzenie centrum wolontariatu.*
- 9) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie - *Utworzenie poradni specjalistycznej i punktów konsultacyjnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.*
- 10) Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „Dom w Głogowie” - *Zapobieganie i wychodzenie z bezdomności sierot naturalnych i społecznych, absolwentów Ośrodka Szkolno - Wychowawczego i Domu Dziecka w Głogowie.*

SPIS WYKRESÓW

Wykres Nr 1 - Struktura płci osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim.	6
Wykres Nr 2 - Częstotliwość występowania niepełnosprawności na 1000 mieszkańców.	7
Wykres Nr 3 - Osoby niepełnosprawne na tle mieszkańców danej gminy.	7
Wykres Nr 4 - Osoby niepełnosprawne ze względu na miejsce zamieszkania.	8
Wykres Nr 5 - Osoby niepełnosprawne struktura według ekonomicznych grup wieku.	9
Wykres Nr 6 - Osoby niepełnosprawne według aktywności zawodowej.	9
Wykres Nr 7 - Struktura wykształcenia osób niepełnosprawnych.	10
Wykres Nr 8 - Liczba uczniów niepełnosprawnych w poszczególnych typach szkół Powiatu Głogowskiego. ...	10
Wykres Nr 9 - Struktura osób niepełnosprawnych ze względu na status prawny.	11
Wykres Nr 10 - Struktura wypłacanych świadczeń przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych według stopnia niepełnosprawności (stan na 31.12.2002).	12
Wykres Nr 11 - Struktura orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w latach 1999 – 2002.	12
Wykres Nr 12 - Struktura zamieszkania osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Głogowskiego.	13
Wykres Nr 13 - Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore na tle liczby klientów OPS.	13

SPIS TABEL

Tabela Nr 1 - Podstawowe Informacje dotyczące osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim.	8
Tabela Nr 2 - Liczba niepełnosprawnych uczniów szkół z identyfikacją przyczyny niepełnosprawności.	11

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 - Schemat opracowywania programu.	14
Rysunek 2 - Podział zespołów roboczych.	15
Rysunek 3 - Koordynatorzy powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	16
Rysunek 4 - Rehabilitacja społeczna i podmioty współpracujące.	17
Rysunek 5 - Rehabilitacja zawodowa.	17
Rysunek 6 - Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.	18

ŹRÓDŁA

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych PCPR w Głogowie.

Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych - Gmina Miejska Głogów (tablica I Gmina na tle Powiatu i Województwa) wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Opracowanie własne na podstawie: Tablicy Nr 5 - Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej.

„Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych” - dla Gminy Miejskiej Głogów, Gminy Głogów, Gminy Jerzmanowa, Gminy Kotła, Gminy Pęcław, Gminy Żukowice, wyd. Urząd Statystyczny we Wrocławiu - Grudzień 2003 rok.

Badanie przeprowadzone przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych w Głogowie - ankiety przekazane do szkół w Powiecie Głogowskim.

Dane statystyczne udostępnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje zbiorcze z działalności Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności z lat 1999-2002.

Sprawozdania MPiPS - 03 udostępnione przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego.